

Sporočila mednarodne konference *Vzgoja za ljubezen do domovine in države*

■ **Helena Kregar**, prof. kemije, poučuje kemijo in študij okolja na *Gimnaziji Jožeta Plečnika* v Ljubljani. Ima več kot 25 let izkušenj s poučevanjem in razredništvom. Je dolgoletna sodelavka DKPS.

Na državni praznik, dan Rudolfa Maistra, ki je bil 23. 11. 2019, je v Radljah ob Dravi potekala mednarodna konferenca Vzgoja za ljubezen do domovine in države. V Društvu katoliških pedagogov Slovenije (DKPS) smo se za organizacijo konference odločili zato, ker je vzgoja za aktivno in odgovorno državljanstvo naložena predvsem šolam in s tem učiteljem. V šolah je vedno več narodnostno mešanih učencev, ki iz svoje matične domovine, družine in okolja prinašajo najrazličnejše poglede ter odnos do novega doma in domovine. Kako se učitelji v javnih in zasebnih šolah soočajo z nalogami državljanske vzgoje in kaj lahko naredijo za mlade?

Konferenca je bila namenjena razmisleku o vsebini ter pregledu delovanja in izkušenj, ki jih imamo v praksi. V uvodnem delu smo želeli slišati razmišljanja in sporočila politikov, predstavnikov oblasti ter strokovnjakov – pedagogov o pomenu vzgoje za domovino, o domovini in domoljubju. Gostje so spregovorili o vlogi kulturne dediščine kot temelju narodne samobitnosti v globaliziranem svetu, o vlogi medkulturnega dialoga med pripadniki različnih narodov, jezikov in kultur ter o osebni, narodni in državni identiteti. K sodelovanju in predstavitvi izkušenj smo povabili učitelje praktike. Zanimalo nas je, kako jim v praksi uspeva razvijati državljanske kompetence, politično pismenost, razvoj kritičnega mišljenja, stališč in vrednot, povezanih z narodom in državo.

Uvodni del

V uvodu smo prisluhnili lepim in spodbudnim pozdravnim nagovorom. Župan obči-

ne Radlje mag. Alan Bukovnik je v pozdravu povedal, da v Dravski dolini in obmejnih občinah živijo v zavesti, da domovino in njene meje lahko varujejo le znanje, ljubezen ter spoštovanje dediščine in preteklosti. Pozdravila sta nas tudi predsednica DKPS Marija Žabjek in gostitelj, ravnatelj OŠ Radlje ob Dravi mag. Damjan Osrajnik. Gost konference je bil tudi predsednik Evropske zveze katoliških učiteljev SIESC profesor Wolfgang Rank. Povedal je, da ga preseneča množica mladih učiteljev, ki predstavljajo

veliko vzgojno moč. V Sloveniji zaznava moč skupnosti, ki jo soustvarja in povezuje tudi organizator konference *Društvo katoliških pedagogov Slovenije*.

Uvodna predavanja so bila sporočilna in navdihujoča.

Gospa Sara Bevc Jonan je begunka iz Iraka, ki že 10 let živi in dela v Sloveniji kot socialna delavka, prevajalka in mediatorica na področju pomoči beguncem. Slovenijo doživlja kot novi dom in drugo domovino. S svojim delom želi biti čim boljša Slovenka: poštena, delovna in predana sočloveku. Ve pa, kaj pomeni biti domačin in kaj tujec. Slovencem sporoča, da domovina ni samoumevna, in če Slovenci zanjo ne bomo skrbeli, se tudi nam in Evropi lahko zgodi usoda, kakršno doživljajo kristjani v Iraku.

Dr. Valentin Inzko, visoki predstavnik mednarodne skupnosti v BiH, je poudaril, da narod oblikujeta vera in jezik. Drobnost, vztrajno delo gradi narodno skupnost, kar so vedeli že naši predniki. Tudi v današnjem času je to drobno delo pomembna protiutež silam globalizacije. Patriotizem je potreben, a le če temelji na znanju in spoštovanju in če ne vodi v nacionalizem ali v komercializacijo.

P. dr. Silvo Šinkovec je poudaril, da je demokracija kultura življenja, da ne sme temeljiti le na gospodarski in politični moči naroda, pač pa na etičnem in nrvstvenem ustroju družbe. Šole morajo aktivno vzgajati mlade za poštenost, moralo in izobrazbo. Ljudje bomo vedno pred izzivom: biti drugemu volk ali prijatelj. Vprašati se moramo, ali vzgajamo mlade, ki bodo skrbeli za srečo

vseh in ne le za peščico izbranih; mlade, ki bodo sposobni sodelovanja, samospoštovanja in povezovanja.

Predsednik Državnega sveta Slovenije g. Alojz Kovšca nas je pozdravil z mislijo, da smo si domovino sposodili od svojih vnukov, in menil, da je v tem pogledu konferenca izredno pomemben dogodek. Povedal je, da je Slovenija v letih po osamosvojitvi doživela spremembe, ki se jih nismo nadejali in nam niso vedno v ponos. Obraz naroda so kultura, jezik in omika, ki nam dajejo identiteto. Mlade je treba vzgajati za vse vrste identitete: za identiteto lastne osebe, za jezik, kulturo, vero, zgodovino, vrednote staršev in preteklih rodov. Učitelji imajo zahtevno nalogo: vzgajati mlade, da ne smejo postati talilni lonci lastne in narodnostne identitete.

Poljski veleposlanik v Sloveniji g. Pawel Czerwinski je predstavil skrb Poljske za narodnostno vzgojo in načine, s katerimi njihov šolski sistem skrbi za domovinsko vzgojo, za znanje in veščine na področju skrbi za domovino ter obrambe domovine. Arheologinja in raziskovalka dr. Verena Perko je predstavila pomen kulturne dediščine za narodovo identiteto. Začudeno je ugotovila, da se predvsem mladi, pa tudi odrasli Slovenci ne zavedamo bogastva dediščine, zgodovine in kulture na slovenskih tleh. Na vse to bogastvo smo premalo ponosni.

Geograf dr. Jurij Kunaver nam je s citati o domovini predstavil geografov pogled na

Foto: Ivo Piry

domovino in poudaril, kako veliko vlogo pri vzgoji za ljubezen do domovine nosi geografska stroka.

V prispevku dr. Boruta Holcmana, predavatelja na Pravni fakulteti v Mariboru, pa smo spoznali nekaj temeljnih členov ustave RS, ki nam nalagajo odgovornost, skrb in javno zavzemanje za vrednote slovenstva. Pravi, da smo na poti nacionalnega genocida, če iz šole umikamo vzgojo za vrednote identitete. Vzgoja je edina pot do civilizirane družbe.

Predstavitev referatov

Konferenca je v popoldanskem delu potekala v petih delovnih enotah. Prispevke je predstavilo 49 učiteljev slovenskih šol in ene hrvaške s treh ravni izobraževanja (predšolska, osnovnošolska in srednješolska). Predstavljene so bile izkušnje, razmišljanja, izdelki, izvedene prireditve, dogodki, delavnice in najrazličnejši prispevki, ki so jih v svoji šoli, skupnosti ali kraju učitelji naredili za oživljanje, prepoznavanje in zavedanje identitete slovenstva ter za krepitev ljubezni do države Slovenije. V mislih sta ostala bogastvo in raznolikost dogajanja po šolah ter usmeritev v krepitev ljubezni do domovine pri mladih. Sklopi in naslovi prispevkov so bili naslednji:

1. Državljske kompetence:

- Marjana Korošec: Slovenka sem, Slovenka bom ostala

- Barbara Evaj in Dijana Lacković (Hrvaška): Hrvatska domovina
- Nataša Preglau Borko: Spodbujanje kritičnega mišljenja pri pouku slovenščine
- Tatjana Lekan: Vzgoja za odgovorno in kritično državljanstvo
- Simon Kuhar: Spodbujanje aktivnega državljanstva
- mag. Igor Lipovšek: Katero znanje o domovini v osnovni šoli?
- mag. Branko Koderman: Ideološka ali identitetna oblikovanost družboslovnih in humanističnih predmetov v srednješolskem izobraževalnem sistemu v Sloveniji
- Katarina Obreza: Kako mladim približati EU
- mag. Marija Leskovec: Kako mladinski programi Misijonskega prostovoljstva prispevajo k domovinski vzgoji
- Branka Roškar: Po poteh Krsta pri Savici

2. Ljubezen do maternega jezika:

- Bojana Peterka: Ljubezen do domovine se začne z maternim jezikom
- Monika Ravnjak: Razvijanje domoljubja s Prešernom v prvi triadi
- Meta Rožac Panger: »Dom naš res prekrasen je, rod naš prepočasen je« (Gregorčič)
- Simona Ternik: Dopolnilni pouk slovenščine kot sredstvo spodbujanja ljubezni do domovine pri otrocih Slovencev po svetu

Foto: Ivo Piry

- mag. Majda Marija Lesjak: Ohranjanje narečne pestrosti slovenskega jezika kot pomembne sestavine narodne identitete
- Martina Kočevar: Ljubezen do knjige nekoč in danes
- Simona Karl: Domovinska tematika v slovenski književnosti
- Julija Flogie: Prešernov Fakebook
- Katja Holobar: Vzgoja za ljubezen do domovine in države na OŠ Ob Dravinji Slovenske Konjice
- dr. Mojca Hrastelj Brelih: Mednarodna likovna kolonija mladih na Osnovni šoli Vuzenica

3. Ohranjanje kulturne dediščine:

- Sašo Oberski: Vzgoja za ohranjanje ljudske kulturne dediščine kot temelj razvijanja odnosa do domovine
- Mira Primožič: Šege in navade ob praznikih
- Justina Repina: Interesni dejavnosti folklor in tamburice za vzgojo mladih aktivnih državljanov Slovenije
- Simona Svanjak: Ljudska glasba – del narodove identitete
- Lucija Bivšek: Ples v službi vzgoje za ljubezen do domovine
- Sabina Kukovec: Vzgoja za ljubezen do domovine in države s pomočjo ljudskega izročila
- Tanja Pogorevc Novak: Sakralna likovna umetnost – nepogrešljivi del naše kulture
- mag. Manca Herlec: Slovenski ornament
- Petra Berčič: Vloga medgeneracijskih delavnic pri ohranjanju prehranske dediščine
- Marta Hrovatin: Poznavanje kulinarčne dediščine v šoli

4. Povezovanje s krajem:

- Polonca Bolčina: Otroke se lahko že zelo zgodaj nauči ljubiti domači kraj
- Breda Jakop: Ker ljubim domovino, ohranjam dediščino
- Veronika Koselj: Domoljubje se kali v domačem kraju
- Metka Starešinič: Obeležitev dneva sa-

- mostojnosti in enotnosti ter dneva državnosti v OŠ Vavta vas
- Valerija Tertinek: Spoznavanje naravne in kulturne dediščine domačega kraja kot temelj domovinske vzgoje
- Lucija Markelj Jensko: Razvijanje domoljubja skozi različne oblike dejavnosti na osnovni šoli

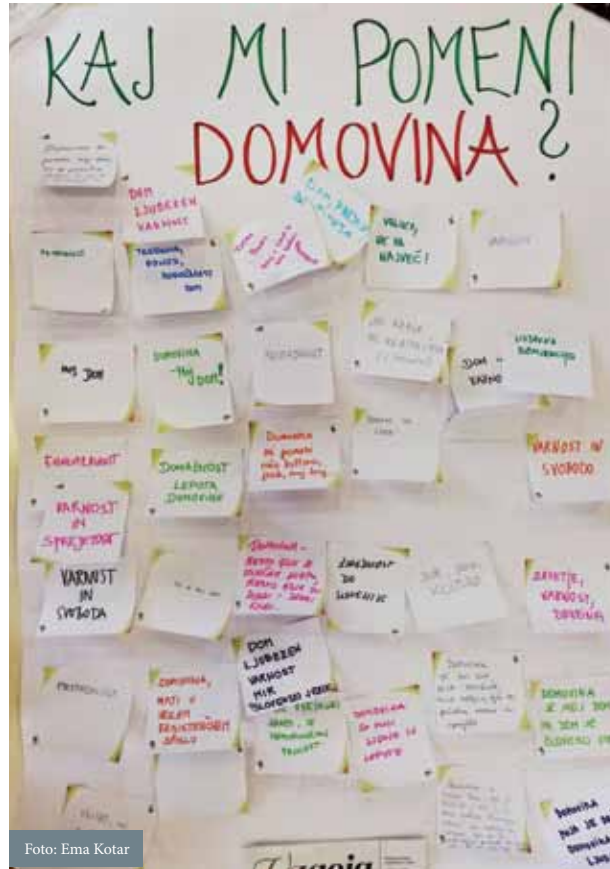

Foto: Ema Kotar

- Leonida Gavez Šerbinek: Krepitev domoljubja v osnovni šoli
- Mojca Kelbič Đajić: Primeri vzpodbujanja pripadnosti domovini pri pouku geografije
- Manuela Kuzmin Delgiusto: Oblikovanje kakovostnega spominka turističnega kraja

5. Predmetne možnosti:

- Petra Matičko: Vzgoja za ljubezen do domovine in države skozi lepote Slovenije
- Aleš Mardetko: Niti v sanjah si nismo predstavljali, kaj nam bo uspelo
- Blaž Preglau: Življenje v moji domovini
- Dejan Korotaj: Vzgoja timskega duha pri individualnih in timskih športih pri

športni vzgoji

- Boštjan Ledinek: Rudarjenje ljubezni do domovine in države v igri Minecraft Education Edition
- Valentina Kavnik: Domoljubje pri pouku angleščine
- Nataša Sever: Spoznavanje domovine ob učenju tujega jezika
- Tatjana Simonič: Finančna pismenost pri pouku matematike – za odgovornejše in zadovoljnejše državljane
- Marija Repina: Prispevki k spodbujanju domoljubja in pripadnosti slovenski državi pri pouku zgodovine in občolskih dejavnostih na Škofijski gimnaziji Antona Martina Slomška
- Romanca Vene: Prazniki kot del vzgojno-izobraževalnega procesa Bralcem je na spletni strani DKPS na voljo povezava do zbornika konference, v katerem so zbrani vsi zgoraj omenjeni prispevki: https://www.dkps.si/fileadmin/user_upload/MK_2019_zbornik.pdf.

Konferenca nas je obogatila

Konferenca je bila edinstven dogodek, ki bi se moral po mnenju mnogih udeležencev dogajati redno in že veliko prej. Za sodelujoče učitelje, udeležence in predavatelje je pomenila veliko osebno obogatitev. Potrdila nas je v prepričanju, da učitelji s svojim 'drobnim delom', zavzetostjo in odnosi lahko oživljamo ljubezen otrok in mladih do domovine in njenega bogastva. Konferenca je pokazala, kaj vse predvsem učitelji delajo iz ljubezni do mladih in do domovine. Prepričana pa sem, da bi morala domovinska vzgoja postati redni del vzgojnih in izobraževalnih programov v šolah. Iz vseh prispevkov sta izrazito zvenela dva poudarka, ki smo ju udeleženci odnesli s konference, in sicer:

- V globaliziranem svetu bo obstal le narod z globokimi koreninami.
- Kdor ne ljubi domovine, ne more ljubiti ničesar.